

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Mevrouw drs. S.Th.M. Hermans
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 45

e-mail postbus@eerstekamer.nl

datum 27 oktober 2026

betreft Nadere vragen over gezondheidsrisico's rond geitenhouderijen en het voorzorgsbeginsel

ons kenmerk 182804

Geachte mevrouw Hermans,

De leden van de vaste commissies voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 4 september 2026 die u, mede namens de staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, stuurde met de beantwoording van de vragen over de gezondheidsrisico's rond geitenhouderijen en het voorzorgsbeginsel.¹ De leden van de fracties van de **BBB**, de **PvdD** en de **Fractie-Visseren-Hamakers**, hebben naar aanleiding hiervan een aantal aanvullende vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB.

Vraag 1

U schrijft in uw brief: "Er is geconstateerd dat er in de directe omgeving van geitenhouderijen meer mensen met longontsteking zijn dan daarbuiten, en dat er weliswaar een correlatie is, maar dat er nog geen aanwijsbare factor is die de oorzaak hiervan is."² Waarom meent u desondanks dat u nu al maatregelen tegen geitenhouderijen moet nemen, en niet eerst specifiek onderzoek moet (laten) doen om causale relaties aan te tonen? Zou u dat niet moeten volgens het beginsel van behoorlijk bestuur? Deze leden verwijzen hierbij ook naar het advies van de Raad van State.³

Vraag 2

Geitenhouderijen zijn er al heel erg lang. Kunt u aangeven uit welke jaren de eerste (wetenschappelijke) artikelen zijn waarin sprake zou zijn van gevaar voor longaandoeningen op en rond geitenhouderijen? Is dit met andere woorden een al veel langer vermoed risico?

Vraag 3

¹ Kamerstukken I 2025/26, 28973/29683/32793, AA.

² Kamerstukken I 2025/26, 28973/29683/32793, AA, p. 8.

³ Kamerstukken I 2025/26, 28973/29683/32793, Z.

datum 27 oktober 2026

ons kenmerk 182804

blad 2

Kunt u aangeven welke andere (Europese) landen nu gezondheidsbeleid voeren ten aanzien van geitenhouderijen vanwege vermeende risico's op longklachten? Welk beleid voeren deze landen precies?

Vraag 4

Kunt u aangeven of de Europese Unie gezondheidsbeleid voert ten aanzien van geitenhouderijen, en zo ja wat dit beleid is?

Vraag 5

Weet u of in de door u aangehaalde onderzoeken ook gesproken is met, of op andere wijze onderzoek is gedaan naar, geitenhouders die zelf kinderen hebben? Zo niet, zou u dit onderzoek willen laten uitvoeren? Denkt u werkelijk dat geitenhouders, als het houden van geiten al lang bekend zou zijn als oorzaak van ernstige longklachten bij kinderen, hun eigen kinderen daaraan zouden blootstellen? Zouden ze dan niet een ander soort bedrijf starten, de geiten afstoten, hun kinderen ergens anders huisvesten of zelfs geen kinderen nemen?

Vraag 6

Ziet u ook vermeende longklachten bij vervoer van geiten, plaatsen waar geiten worden verhandeld of geslacht? Deze leden ontvangen hier graag een toelichting op.

Vraag 7

U schrijft dat in coronatijd een patiëntenstudie naar vermeende longklachten rond geitenhouderijen is uitgevoerd.⁴ Bent u bekend met andere patiëntenstudies, in andere periodes, naar vermeende longklachten rond geitenhouderijen? Zo ja, wat waren daaruit de conclusies? Daarnaast, kunt u aangeven hoeveel individuele patiënten jaarlijks in Nederlandse medische instellingen komen met als klacht mogelijk iets aan hun longen te hebben opgelopen op of rond geitenhouderijen?

Vraag 8

Kunt u aangeven hoeveel klachten de Arbeidsinspectie of een andere inspectie van het Rijk heeft gehad van medewerkers of bezoekers van geitenhouderijen die aangeven mogelijk longklachten te hebben gekregen op of bij geitenhouderijen?

Vraag 9

Met hoeveel rechtszaken van medewerkers van geitenhouderijen vanwege het vermeend daar oplopen van longklachten uit de afgelopen decennia bent u bekend?

Vraag 10

Weet u of verzekeringsbedrijven extra premies vragen vanwege het vermeende risico van longklachten in de nabijheid van geitenhouderijen? Zo ja, welke risico's worden specifiek in polissen genoemd, en hoeveel (procent) extra premie moet hiervoor worden betaald?

Vraag 11

Kunt u aangeven waarom veel kinderboerderijen in Nederland een of meer geiten hebben als deze zoveel risico op longklachten, en nog wel bij (jonge) kinderen, zouden opleveren?

Vraag 12

In veel bij Nederlanders populaire vakantiegebieden worden veel geiten gehouden, gehoed, vervoerd en lopen deze (in kuddes) over openbare wegen, inclusief in of bij door toeristen veel bezochte gebieden of hotels en resorts. Bent u bekend met Nederlandse reisbureaus die hun klanten waarschuwen voor

⁴ Kamerstukken I 2025/26, 28973/29683/32793, AA, p. 8.

datum 27 oktober 2026

ons kenmerk 182804

blad 3

het vermeende risico op longklachten door bij geiten te verkeren? Waarschuwt het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken in haar reisadviezen op dit risico?

Vraag 13

Alles in het leven heeft risico's. U geeft in uw brief een exposé over het voorzorgbeginsel.⁵ Erkent u dat dit beginsel te veel opgerekt kan worden, zodat niet duidelijk noodzakelijke en disproportionele maatregelen worden genomen?

Vraag 14

Kunt u uitsluiten dat de constatering dat ' (...) in de directe omgeving van geitenhouderijen meer mensen met longklachten zijn dan daarbuiten, (...) ' voortkomt uit het feite dat extra onderzoek is verricht rond geitenhouderijen, dus dat er daardoor meer data is verzameld? Met andere woorden, durft u uit te sluiten dat extra onderzoek op willekeurige andere locatie(s) niet ook meer data van gevallen van longklachten dan eerder bekend zou opleveren?

Vraag 15

Kunt u aangeven op precies welke onderzoeken en metingen daarin de 'voorgenomen afstandsnorm' gebaseerd is?⁶

Vraag 16

U schrijft dat ' (...) voor onderbouwing van sommige aspecten van het multicausale werkingsmechanisme dat de raad plausibel acht, gegevens uit methodologisch gedegen onderzoek ontbreken, (...) '.⁷ Voor welke aspecten van dit mechanisme is volgens u wel methodologisch gedegen onderzoek uitgevoerd, en wat zijn daarvan precies de resultaten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdD.

Vraag 1

De overheid hanteert in het kader van het voorzorgsbeginsel het uitgangspunt 'better safe than sorry', ook na de verdrietige uitkomsten van de Q-koortsepidemie. Bent u het met de leden van de fractie van de PvdD eens dat het ontbreken van zekerheid over de effecten van de geitenhouderij op omwonenden hooguit zou moeten leiden tot intensivering van het onderzoek en niet tot het geven van het voordeel van de twijfel aan bestaande en nieuw te vestigen geitenhouderijen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 2

Kunt u uiteenzetten hoe, wat u betreft, het voorzorgsbeginsel ingezet moet worden wanneer er zorgen zijn over de effecten van veehouderijen in relatie tot omwonenden?

Vragen en opmerkingen door het lid van de Fractie-Visseren-Hamakers.

Als eerste wil het lid van de Fractie-Visseren-Hamakers aangegeven dat er kennis is genomen van en waardering is voor uw excuses voor het feit dat de overheid tekortschoot in de bescherming van en zorg voor Q-koortspatiënten.

⁵ Kamerstukken I 2025/26, 28973/29683/32793, AA, p. 8 e.v..

⁶ Kamerstukken I 2025/26, 28973/29683/32793, AA, p. 9 e.v..

⁷ Kamerstukken I 2025/26, 28973/29683/32793, AA, p. 9.

datum 27 oktober 2026

ons kenmerk 182804

blad 4

Vraag 1

In het advies van december 2025 aan de ministeries van VWS en van LNV stelt de Gezondheidsraad dat in vergelijking met het landelijk gemiddelde voor omwonenden het risico op een longontsteking gemiddeld 73% hoger is binnen een afstand van 500 meter tot een geitenhouderij; en 19% hoger binnen een afstand van een kilometer.⁸ Waarom kiest u voor een afstandsnorm van 500 meter rondom geitenhouderijen terwijl de kans op longontsteking binnen een afstand van 1 km nog steeds gemiddeld 19% hoger ligt en terwijl de GGD en de Gezondheidsraad een afstandsnorm van 1 km adviseren?^{9,10}

Vraag 2

Kunt u transparant en helder inzichtelijk maken hoe de belangen van volksgezondheid, woningbouw en die van de intensieve geitenhouderij precies tegen elkaar zijn afgewogen en hoe ervoor is gezorgd dat het belang van volksgezondheid prevaleert boven andere belangen, conform de aangenomen motie Kostić?¹¹

Vraag 3

Bent u het met het lid van de Fractie-Visseren-Hamakers eens dat, gezien het risico op longontsteking binnen een afstand van 1 kilometer van een geitenhouderij, een afstandsnorm van 1 km beter zou zijn? Zo nee, hoe legt u dit uit aan omwonenden binnen een afstand van 1 km rondom geitenhouderijen?

Vraag 4

Volgens de Gezondheidsraad kan een beperking van de omvang van geitenhouderijen mogelijk bijdragen aan het terugdringen van het gezondheidsrisico, met speciale aandacht voor situaties waarbij meerdere geitenhouderijen aanwezig zijn binnen een afstand van 1 km van gevoelige bestemmingen.¹² In hoeverre heeft u maatregelen in lijn met dit advies verkend? Wanneer dit niet verkend is, kunt u aangeven waarom niet?

Vraag 5

Bent u – indien relevant – bereid om bij alle nieuwe wetgeving te motiveren hoe het voorzorgsbeginsel is meegenomen?

De leden van de commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport, zien uit naar de beantwoording van bovenstaande vragen en verzoeken u deze uiterlijk binnen vier weken na dagtekening van deze brief aan de Eerste Kamer aan te bieden.

Hoogachtend,

⁸ Gezondheidsraad, 'Gezondheidsrisico's rond veehouderijen 2025: deel II', 8 december 2025, p. 4.

⁹ GGD GHOR Nederland, 'Voorzorg als middel tot tijdig gezondheidsbeschermend handelen, position paper ten behoeve van deskundigenbijeenkomst Eerste Kamer, 22 september 2026, p. 2.

¹⁰ Gezondheidsraad, 'Gezondheidsrisico's rond veehouderijen 2025: deel II', 8 december 2025, p. 5.

¹¹ Kamerstukken II 2025/26, 29683, nr. 320.

¹² Gezondheidsraad, 'Gezondheidsrisico's rond veehouderijen 2025: deel II', 8 december 2025, p. 5.

datum 27 oktober 2026
ons kenmerk 182804
blad 5

J. Bakker-Klein

Voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

G.J. Oplaat

Voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit